

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Природничий факультет

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Освітньо-професійна програма «Екологія»

Рік навчання 2, семестр III,
форма навчання денна

Галузь знань
10 Природничі науки
Спеціальність
101 Екологія
Освітній рівень
перший (бакалаврський)

Кафедри та викладач

Кафедра екології
Викладач: Волошина Наталія Олексіївна
Лінк на профіль викладача на сайті факультету чи у Google Scholar:
<https://scholar.google.com.ua/citations?user=XTfUMKoAAAAJ&hl=uk>
E-mail: n.o.voloshyna@udu.edu.ua
Лінк на курс в Moodle (за наявності) *: <https://moodle.udu.edu.ua/course/view.php?id=7868>

I. Основна мета/цілі навчання

Формування у здобувача вищої освіти компетентностей і програмних результатів навчання щодо основ заповідної справи, спрямованої на збереження, відтворення і збалансоване використання біологічного, генетичного, ландшафтного різноманіття, раритетних видів живих організмів, унікальних, або типових екосистем, біосфери в цілому та набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, направлених на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722

II. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Навчальна дисципліна обов'язкова
Цикл професійної підготовки

III. Обсяг навчальної дисципліни	Кількість кредитів	6
	Загальна кількість годин	180
	Лекційні заняття	40
	Семінарські/практичні заняття	45
	Самостійна робота	95
IV. Короткий зміст навчальної дисципліни	Змістовий тематичний модуль 1	
	Охорона навколишнього середовища.	
	Тема 1. Вступ. Історія розвитку.	
	Тема 2. Нормативно-правова база з охорони навколишнього середовища.	
	Тема 3. Природно-заповідний фонд України.	
	Тема 4. Класифікація об'єктів охорони довкілля.	
	Тема 5. Смарагдова мережа.	
	Змістовий тематичний модуль 2	
	Заповідна справа	
	Тема 1. Сутність заповідної справи.	
	Тема 2. Біорізноманіття як основа заповідної справи.	
	Тема 3. Заповідні об'єкти. Критерії та категорії заповідання.	
	Тема 4. Менеджмент заповідних територій.	
	Тема 5. Природокористування у межах заповідних територій.	
	Тема 6. Просвітницька діяльність у об'єктах ПЗФ.	
	V. Результати навчання	ПРН01. Демонструвати розуміння основних принципів управління природоохоронними діями та/або екологічними проектами.
ПРН02. Розуміти основні екологічні закони, правила та принципи охорони довкілля та природокористування.		
ПРН03. Розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування.		
ПРН04. Використовувати принципи управління, на яких базується система екологічної безпеки.		
ПРН12. Брати участь у розробці та реалізації проектів, направлених на оптимальне управління та поводження з виробничими та муніципальними відходами.		
ПРН13. Уміти формувати ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду в сфері екології.		
ПРН15. Уміти пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проектів.		
ПРН16. Вибирати оптимальну стратегію проведення громадських слухань щодо проблем та формування територій природно-заповідного фонду та екологічної мережі.		

ПРН17. Усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів.
ПРН18. Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень.
ПРН19. Підвищувати професійний рівень шляхом продовження формальної освіти та самоосвіти.
ПРН20. Уміти формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства.
ПРН22. Брати участь у розробці проектів і практичних рекомендацій щодо збереження довкілля із залученням громадськості.

VI. Порядок і критерії оцінювання

Поточний контроль – опитування (усні й письмові), доповіді, реферати, творчі роботи (презентації, командні проекти, написання есе, резюме), оформлення документів, тренувальні онлайн-тести, тестові модульні контрольні роботи (35-60 балів).

Підсумковий контроль – екзамен у III семестрі, усні відповіді на питання екзаменаційного білета (1-40 балів).

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей: повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мовлення; впевненість та аргументованість; використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Під час виконання письмових завдань: повнота розкриття питання; цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Рівень відповідності критеріям

Творчий рівень (90 – 100 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язує завдання різних видів складності, аргументовано висловлює свої думки, займається самоосвітою, може брати активну участь в наукових проектах і конкурсах.

Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в необхідному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах навчальної дисципліни, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.

Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.

Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом опанував навчальну дисципліну, але більшість тем засвоїв поверхово.

Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач загалом засвоїв навчальну дисципліну, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості тем.

Незадовільний рівень: 35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач частково засвоїв навчальну дисципліну, не засвоїв більшості тем, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку; 0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни. Здобувач не виконав більшості завдань, не володіє навчальним матеріалом.

VI. Політика курсу

Дні й години для консультацій: консультації проводяться за графіком кафедри: щосередини після четвертої пари. Про потребу в консультації здобувач повідомляє напередодні.

Обсяги, терміни і порядок відпрацювань: відпрацювати пропуски здобувач може в години консультацій; доскласти/перескласти завдання може протягом двох тижнів після пари, на якій воно мало бути зараховане; за доскладання й перескладання робіт (якщо здобувач не наводить поважних причин порушення вимог) оцінка за роботу може буде знижена.

Особливості оцінювання. Максимальні бали за виконання робіт здобувачами:

- 1) опитування (усне, письмове) – 3 бали;
- 2) реферативні повідомлення, доповіді – 5 балів;
- 3) творчі роботи – 5 балів;
- 4) оформлення документів – 2 бали;
- 5) тренувальні онлайн-тести – 2 бали;
- 6) тестові модульні контрольні роботи – до 10 балів.

VII. Основні інформаційні ресурси

1. Бойчук Ю.Д., Солошенко Е.М., Бугай О.В. Екологія і охорона навколишнього середовища : навчальний посібник. В-во «Університетська книга». 2023. – 316 с.
2. Зацеркляний М.М., Зацеркляний О.М., Столевич Т.Б. Процеси захисту навколишнього середовища : підручник. Одеса: Фенвкс, 2017. – 454 с. https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2019/Zatser_2017_454.pdf
3. Про охорону навколишнього середовища . Закон України // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1991, № 41 Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>
4. Сайт Міністерство охорони довкілля та природних ресурсів України. – Режим доступу: <https://mepr.gov.ua/>
5. Практикум з курсу «Охорона природи» (для студентів спеціальності 101 Екологія) / уклад. Е.О. Євтушенко Кривий Ріг : Криворізький державний педагогічний університет, 2023. 100 с.

---

*Обговорено та затверджено на засіданні кафедри екології
протокол № 1 від 30.08.2024 р.*
